

EUROFOB(ija)/HOMOFOB(ija)

U prvom dijelu ovih "Priloga..." obradili smo i pojam "homofob(ija)", ali tek u naznakama, što je na neki način u skladu sa činjenicom da je posebno taj uvodni dio svojevrsni work in progress. U toj početnoj definiciji pojma "homofob(ija)" osnovna poanta je bila da on može značiti isključivo mržnju prema (svim) ljudima, a ne samo prema jednom dijelu ljudske zajednice.

Sada ćemo taj diskurs proširiti i na pojam "eurofob(ija)", uz nužnu primjedbu da je – blago rečeno – i neintelligentno i primitivno pripisivati nekome tko se ne slaže s nekim i nečijim svjetonazorom mržnju prema onima koji su vjerni tom svjetonazoru. Postoji, naime, sasvim prikladan epitet, "euroskeptik", za one koji su kritični prema EU i njezinoj politici, a za one koji fetišiziraju Uniju, na način na koji su kriptokomunisti obožavali svoju Partiju a zadržali nacisti Hitlera, sociolog Zlatko Miliša smislio je precizan i prikladan naziv – "Europoltron".

Istini za volju, tek mi je "u hodu" palo na pamet zašto izraz "Eurofob" – pa čak i "Euroskeptik" – "ne drži vodu". Oba izraza, naime, artikuliraju odnos pojedinca ili skupine ljudi prema EU, a ne prema Europi kao cjelini, u rasponu od njezinoga geografskog do političkog određenja. Mnoge će čitatelje začuditi "priznanje" potpisnika ovih redova da on nije protiv EU – on je protiv Unije OVAKVE KAKVA DANAS JEST. Da se ne vraćamo previše unatrag, do utopista kao što su Thomas Moore i Campanella – ujedinjenu Europu, kao kolijevku i održateljicu humanističkoga duha sanjali su Denis de Rougemont ("Ljubav i Zapad") i mnogi drugi istaknuti mislioci prošlog stoljeća, a Europu kao mjesto blagostanja i sretnih ljudi snatio je, između ostalih, i lik iz jednog romana Dostojevskog. Glupava složenica "Eurofob" školski je primjer onoga što izražava latinska uzrečica pars pro toto – negativan stav prema nečemu što je samo dio neke veće cjeline ili šireg pojma (u našem slučaju, EU u odnosu na Europu kao kontinent), proglašava se

kao stav prema toj cjelini, što je očigledno "zbrajanje krušaka i jabuka". "Eurofob" bi, dakle, bio onaj tko mrzi tlo po kojem hoda – ovakva bedostoća govori, naravno, najviše o onome tko ju je smislio!

Budući da smo pojam "homofob" već okvirno definirali u ovom pojmovniku, a mnogo opširnije u još neobjavljenom članku "Papa Franjo i homoseksualci", ovdje ćemo se zadovoljiti dopunom (doduše, prilično opširnom). U spomenutom smo članku taj izraz prisposobili izrazu "klerofašizam", kojim su se u bivšoj Jugoslaviji žigosali politički protivnici, posebno oni iz redova katoličke Crkve. Kako svećenik, već samim izborom svećeničkog poziva, ne bi smio nikoga mrziti, sličnost ova dva pojma nahodi se u tome što izumitelji ovih pojmova ("homofob" i "klerofašist") svoju mržnju prema ideološkim neistomišljenicima pripisuju prije svega njima, a oni jadni kao ne znaju mrziti! Ako ih pažljivije razmotrimo, osnovna razlika između ova dva pojma je ta što naivni redukcionizam čini pojam "homofob(ija)" doslovno blesavim, dok je pojam "klerofašizam", koliko god bio zločest i opasan (uime njega je, uostalom, određeni broj katoličkih i pravoslavnih svećenika bio ubijen), ipak na stanovit način bio inteligentno sročeno.

Budući da sam se, pažljivim iščitavanjem raznih izvora, uvjerio da pojam "homofob(ija)" sustavno rabe i neki neupitno inteligentni autori, pitao sam se zapanjeno zašto oni to rade kad njihov stupanj inteligencije podrazumijeva da barem oni MORAJU biti svjesni da je taj pojam u zadanom kontekstu čisti idiotizam (ova riječ je podebljana da bismo time čitatelje podsjetili na odrednicu "autizam"). Jedan dio tih autora su sitni oportunisti, koji ne samo da na vrijeme nanjuše pobjedničku stranu, već se i trse da budu moderni (k'o "snaša sa salaša", kad se našminka i nabaci "trajnu ondulaciju"), ali osnovna značajka te raznolike moralne žgadije je uživanje u osjećaju moći. Pokušat ćemo to objasniti jednom pomalo bizarnom usporedbom. Mnogima je, naime, poznato da su na Golom otoku i drugim komunističkim kazamatima zatvorski čuvari nazivali pojedinačnog kažnjenika – posebno ako je pripadao "političkim zatvorenici" – epitetom "bando!". Odakle proizlazi takva besmislica da se pojedinca naziva tom skupnom imenicom – a ne, recimo, epitetom "bandit" ili "banditkinja"? Niska intelektualna razina zatvorskih batinaša igrala je tu možda i presudnu ulogu, ali onaj tko je prvi izmislio taj nezgrapni pojam možda i nije bio tako glup. On je, naime, vjerojatno namjerno smislio taj logički i gramatički nesuvisao epitet da bi pokazao neupitnu moć Partije nad njezinim žrtvama. Smisao svega ovoga može se iščitavati i ovako – mi, Partija, znamo da je ovakav izraz glup, pa čak i gramatički nepravilan, pa će i poluinteligentna osoba shvatiti da je to budalaština: ali, mi vam i ovim dajemo na znanje koliko je Partija svemoćna. Ona može valjati gluposti, ali ona to sebi može dozvoliti: bila glupa ili pametna, ona uvijek mora biti u pravu – inteligencija tu ne igra nikakvu ulogu.

Svaka sličnost s famoznim Zakonom o suzbijanju diskriminacije ne samo da je očigledna, već je i logički neizbježna. Jer, kad se sve zbroji i oduzme, i ovdje se prije svega radi o banalnom uživanju u poziciji moći. Samozvani borac za "ljudska prava" (a gdje su LJUDSKA PRAVA

otpuštenih radnika, kretenu jedan?!), najčešće fakultetski i informatički obrazovan, jednostavno mora znati da je izraz "homofob(ija)" u ovakvom kontekstu neprikladan i može proizlaziti jedino iz podlijeganja ideološkom jednoumlju sjevernokrejskog tipa – ali, on(a) je u pobjedničkoj ekipi i sasvim se dobro osjeća. Kako sada stvari stoje, nadati se da ova trijumfalna struja, potpomognuta "logističkom" potporom EU i trećerazrednih političkih oportunističkih koji je, od vrha do dna, sačinjavaju, može biti pobijeđena, isto je kao i kad bi se, recimo, navijač "Slaven-Belupa" ili "Cibalije" nadao da njegova momčad može pobijediti "Bayerna" ili "Barcelonu"!!

(Upravo jučer, 28. studenog, u okviru izvrsne TV-emisije "Pola ure kulture", Ivica Šola je, u svom prepoznatljivo britkom stilu, optužio doista nekompetentnu i bahatu vladajuću koaliciju za grijeh "demokratofobije". S tim se mnogi – uključujući, naravno, i autora teksta koji čitate – mogu složiti, ili pak ne složiti, ali to je jednostavno pojam koji u danom političkom kontekstu ima smisla. Izraz "homofobija", naprotiv, u smislu koji ne podrazumijeva mržnju prema ljudskom rodu, najobičnija je budalaština.)

F

FAIRMONT HOTEL, S.F., 1995

U svojoj knjizi znakovita naslova "Globalizacija – nasrtaj na demokraciju i blagostanje" (koja kod nas nije – i vjerojatno neće biti – prevedena), objavljenoj 1998. godine, dva njemačka autora, Hans-Peter Martin i Harald Schumann, već na početku prvog poglavlja, s naslovom "Die 20:80-Gesellschaft" (...društvo) i podnaslovom "Ulazak u novi civilizacijski ciklus", objašnjavaju što i gdje je Fairmont Hotel. To je, dakle, mondeni hotel u San Franciscu – ali ne bilo kakav hotel. (Nedavno me je jedan od najnovijih vesterna, "Osveta Whyatta Earpa", podsjetio da sam već davno negdje pročitao kako je kontraverzni šerif iz Tombstonea, koji je bio jedna od vrlo rijetkih ličnosti s Divljeg Zapada koja je živjela više od 80 godina, posljednje mjeseci života proveo u tom hotelu.) Kako naši autori kažu, oni koji znaju za tu luksuznu zgradu s uvažavanjem je zovu The Fairmont, "jer se dobro zna tko može sebi priuštiti boravak u njemu".

S duhovitim cinizmom autori prepričavaju razgovore "trusta mozgova" na konferenciji pod nazivom "Tehnologija i poslovanje u okviru globalne privrede". Zaključak tog summita zadan je naslovom poglavlja – za potrebe današnje globalne ekonomije dovoljno je zapošljavanje "u vr' glave" 20% radno sposobnog stanovništva. Apostrofirajući rečenicu američkog izdavača Jeremyja Rifkina, koji u pregovoru knjizi više autora, pod naslovom "Kraj dosadašnjih radnih odnosa", cinično primjećuje kako će "oni koji spadaju u skupinu od 80%" (koliko se, nažalost, ljudi u Hrvatskoj nalazi u toj žalosnoj skupini!) "imati velikih problema", autori zaključuju uvodno poglavlje ovim rezigniranim zapažanjem: "U jednu novu, modernu civilizaciju zaputili su se otmjeni sudionici trodnevnog savjetovanja u Fairmontu. Ali, taj put ne vodi u modernu

civilizaciju, već u onu davnu, u doba Srednjeg vijeka, kada je također bogata manjina vladala nad siromašnom većinom. Svjetski ekonomski model budućnosti nudi nam, dakle, formulu 20:80. Je li to moguće?"

Sudbina svijeta nije, naravno, odlučena u jednom jedinom hotelu, pa bio on i The Fairmont. Još krajem prošlog stoljeća u biltenu poznate francuske izdavačke kuće Gallimard naišao sam na prikaz knjige u kojoj se tvrdi da je prvi trijumf globalnog kapitala u Europi bilo "neprijateljsko preuzimanje" jedne ugledne belgijske banke, a općepoznato je da su Margaret Thatcher i Ronald Reagan prepustili ekonomiju zapadnog svijeta na milost i nemilost "udruženog zločinačkog pothvata" ekonomista Milтона Friedmana i njegovih Chicago Boys, koji su još 1949. godine u ropotarnicu povijesti poslali "humanu ekonomiju" J. M. Keynesa (najviše se time bavi Naomi Klein u njezinoj knjizi "Doktrina šoka"). I što na sve to reći? Evo, ovo:

Padaj silo i nepravdo,
Narod ti je sudit' zvan,
Bjež'te od nas mračne sile,
Svanuo je i naš dan.

Pravo naše ugrabljeno
Amo natrag dajte nam,
Ne date li, ne molimo,
Uzet' će ga narod sam.

Nota bene, ovo nije nikakva "krvoločna" boljševička pjesmica, već – prema donekle izbljedjelom sjećanju – neka vrsta neslužbene himne hrvatske (?) "Narodne stranke" pred nekih 70-80 godina.

FARIZEJstvo

Najprije definicija pojma iz Klaićeva "Rječnika stranih riječi": "Farizej (...) U prenesenom značenju: licemjer, prenemagalo; čovjek koji samo izvana pokazuje krepost ili privrženost nekoj ideji" (ili religiji – A.G.) "... Farizejstvo – licemjernost; pretvaranje; prijetvornost..."

Sada kad smo apsolvirali definiciju, što reći o farizejstvu/farizejima? Iako je vezan uz jedan

mного širi pojam (religija - religioznost), on je sam po sebi (poput pojmov a također unutar jednog šireg pojma: antikomunizam, antifašizam) toliko složen da bi zasluživao oveću knjigu, a ne tek fusnotu po abecednom redu. Zašto smo ga onda (za razliku od netom spomenutih pojmova) uvrstili ovdje?

Isključivo zato da bismo na jednom jedinom egzemplarnom primjeru pokazali pravu prirodu farizej/stv/a. Nedavno je, naime, jedna tiražna hrvatska tiskovina, za koju Nino Raspudić s punim pravom tvrdi da je glasnogovornik krupnog kapitala u Hrvatskoj (i koja, osim toga, donosi sladostrasno apologetske izvještaje iz septičke jame koju takvi eufemistički nazivaju Big Brother – ah, da zaboravili smo uvrstiti i taj orvelijanski pojam!), a koja, posebno u prilogu subotom, u kojem piše poznati "resavski prepisivači" sekularnog fundamentalizma, posprdno omalovažava tradicijske i religijske vrijednosti hrvatskoga društva, jednom je prilikom, preko TV-oglašavanja, u okviru prigodne ponude knjige uz novinu, preporučila čitateljima kupnju katoličkog molitvenika. Da nije tako jadno, bilo bi smiješno – to je kao da je Hitlerovo partijsko glasilo Volkische Beobachter članovima stranke ponudilo knjigu molitava iz židovske sinagoge ili "Komunistički manifest". Što ćeš – kako bi rekli naši stari, "ludo, pa živi"!

FARMACEUTSKA MAFIJA

Budući da sustavan uvid u ovu temu, za koju manje upućeni ipak sa sigurnošću mogu ustvrditi da joj pristaje ona poznata sintagma "udruženi zločinački pothvat", u Hrvatskoj vjerojatno ima tek određeni broj ljudi iz liječničke struke, a posebno liječnica i publicistkinja Ljiljana Gajski, koji se time sustavno bave, ovdje se, zbog nedostatka relevantnih pokazatelja, nećemo na nju posebno referirati, već ćemo samo ukazati na stravične posljedice koje mogu uslijediti (a mnoge su se nedvojbeno već dogodile) kad se važni sektori javnoga života, pod pritiskom zakona tržišta, prepuste beskrupuloznim privatnim entitetima. Dakle, umjesto da se europske države i državne institucije uredе tako da se skrbe o dobrobiti građana koji su ih izabrali (vidi pod "IZBORI – imamo li izbora?"), ljudi su prepušteni na milost i nemilost gramzivim predatorima. (Primjerice, kad je pred par godina nepobitno utvrđeno da je cjepivo protiv tzv. "svinjske gripe" štetno za zdravlje, ministrica zdravstva u Poljskoj, jedina jedina u Europi koja se pobunila protiv tog cjepiva dok se ne otklone sumnje, po kratkom postupku je smijenjena s položaja – najvjerojatnije "daljinskim upravljačem" iz Bruxellesa. Sapienti sat!

"FASCINANTNI FAŠIZAM"

U ovdje već spominjanoj knjizi "Smak sveta", u kojoj su pojmovi koji ukazuju na degenerativne pojave u zapadnom društvu pred 40-ak godina, također poredani abecednim redom, Dragoš Kalajić je uvrstio i pojam "fascinantni fašizam". Posuđujući taj izraz od tada kultne filozofkinje Susan Sontag, Kalajić na samom početku objašnjava ovaj pojam: "'Fascinantni fašizam' izraz je sa kojim je Susan Sontag ironično-polemički obeležila modu revalutacije fašizma i morbidnih

nostalgija za njegovim sadržajima, kao jedno od osnovnih obeležja kulture osme decenije. Premda ta moda čini deo šireg fenomena 'operacije nostalgija' (fenomena kojim ćemo se i mi ovdje baviti – posebno razlozima njegova postupnog odumiranja) "ona ima svoje posebne uzroke i značenja. Ne poslednji po značaju u nizu tih uzroka jeste i upravo okrutni zaborav svirepih realnosti evropskih fašizama; zaborav je uslovio tendenciju izvesnog 'hlađenja' antifašističkih strasti..." (dušu dalo za antitezu "fašizam-antifašizam").

Početke "istorije te mode", kako je on naziva, Kalajić nalazi u knjizi Paula Séranta iz 1960. godine, naslov koje, *Romantisme fasciste*, doista nije nužno prevoditi, a u kojoj autor, pored francuskih autora koji doista jesu koketirali s fašizmom (François Céline, Drieu la Rochelle, Abel Bonnard...), uključuje čak i djela Antoineta de Saint-Exupérya (poginulog avijatičara Pokreta otpora, iz ugledne francuske aristokratske porodice i poznate židovske publicistkinje i aktivistkinje za prava radnika Simone Weil (neko vrijeme se zaposlila kao radnica u tvornici, kako bi iznutra proučila nepravdu kapitalizma), deklarirane ljevičarke.

Od gotovo zaboravljenih književnika u zagradama danas su nam mnogo zanimljiviji poznati francuski filmski redatelj (karijeru je završio u SAD) Louis Malle, koji u svom filmu *Lucien Lacombe*, kako kaže Kalajić, "nastoji da razume i opravda fenomen mladih kolaboracionista, te optuži 'nepravdu' smrtne kazne, koja je pogodilo više od sto hiljada Francuza" (kad je u francuskim revolucijama i ratovima došlo do "stani-pani", nije tu bilo "trte-mrte" – kao nakon našega Domovinskog rata!). Potpisniku ovih redova posebno je zanimljiv u ovom kontekstu koprodukcijski film "Noćni portir" (*Portiere di notte*) talijanske redateljke Liliane Cavani, zato jer je o njemu svojevremeno napisao prikaz pod naslovom "Novo dežurstvo 'noćnog portira'". O ovom filmu Kalajić s punim pravom kaže da on izražava "očigledan napor autora da odgovornost za zločine podeli između dželata i žrtve, te da eksplikacijom te podele u terminima sadomazohističkog odnosa" (vidjeti pod "Sado-mazo") "otkrije senzualne i estetske 'vrednosti' figure fašiste i krvnika".

Zanimljivo je da će sâm Kalajić, od početka "antibirokratske revolucije" Slobodana Miloševića, do grla uroniti u ono što je u zadarskom "Narodnom listu" prve godine rata autor ovih redova nazvao "naciboljševizmom", jer takva politika – i iz nje proizišla ratna agresija – bila je upravo to, zahvaljujući u velikoj mjeri intelektualcima poput Kalajića i ostatku društva s famozne beogradske adrese "Francuska 7". Vjerojatno tada ni sam nije bio toga svijestan, ali Kalajić je te 1979. godine, pod odrednicom "Fascinantni fašizam", nehotice ispisao svojevrsnu "negativnu utopiju" o sebi samome desetak godina kasnije".

"FLEKSIBILIZACIJA RADNIH MJESTA"

"Mudroserski" (s oprostjenjem!) izraz kojim današnji političari, ponizne sluge globalnog kapitala, eufemistički nazivaju masovno otpuštanje radnika. Budući da sam upravo kad sam stigao do ove odrednice u našem abecedariju pročitao u "Vijencu" od 17. listopada fascinantni prikaz prvi put u Hrvatskoj prevedene knjige "Radnik, vladavina i lik" Ernsta Jüngerera, ovim ćemo se izrazom više baviti pod pojmom "Hrvatski radiša" – ali i onim odrednicama koje sadrže pojam "revolucija".

Ali, nismo još razračunali s "fleksibilizacijom! Uz primjedbu da se prvi stih češće prevodi kao "Ustajte, vi zemaljsko roblje!", ovo što slijedi su dvije kitice "Internacionale", "himne međunarodnog proleterijata", kako je naziva ELZ iz 1958. godine, rujeći koje je napisao "francuski komunar i pjesnik Eugène Potier, u počast u krvi ugušene Pariške komune.

Ustajte svi na zemlji kleti,
Vi sužnji koje mori glad!
Nepravdi razum sad se sveti,
Tutnji već i selo i grad,
Nek' tiranstvo sruši naša snaga,
Bezbrojno roblje, sad ustaj!
Nek' svjetu starom nema traga (novom, novom!)
Svoj bijedi sutra bit' će kraj (ali kako?!)

Naš zakon vlasnika sad tišti,
U ruci silnih krvav mač,
Pod njima sirotinja pišti,
On joj stvara bijedu i plač.
Svi mi bjesmo sve dosad bespravni,
Jednakost nek' je sad za nas,
U pravu postanimo ravni,
I sebi sami dajmo vlast... (to, to!)

FORD, Rob

U gomili loših vijesti koje Hrvatsku krajem studenog 2013. godine danonoćno zapljuskuju (svakodnevne korupcijske afere, ograničavanje pojma "ljudska prava" na istospolne zajednice, mučni prijepori oko proslave vukovarske tragedije – svidalo se to nekom ili ne, najavljena "negostoljubivost" branitelja Vukovara, ne samo da je legitimna manifestacija "građanskog neposluha", već bi današnji političari, posebno oni iz vladajuće koalicije, gotovo isključivo trebali tražiti u sebi samima, a ne pripisivati to onima koju im svojom žrtvom omogućili takav

nezasluženo lagodan život!), nekoliko recentnih TV- i novinskih vijesti odvest će nas u daleku – navodno demokratski uzornu – Kanadu i do gradnačelnika najvećeg kanadskoga grada, Toronta.

O Austro-ugarskoj kraljevini danas malo tko, osim povjesničara koji se njome bavi, zna toliko da bi o njoj mogao meritorno prosuđivati – ipak, već najmanje 40 godina čuvam istrižak iz ne znam već kojih novina (vjerojatno rahmetli "Vjesnika"), koji tu državnu tvorevinu prikazuje u vrlo povoljnom svijetlu. Naime, nigdje drugdje nego u sjevernotalijanskom gradiću Cervignanu (vjerojatno je taj dio Italije nekad potpadao pod austrougarsku upravu) postojalo je (a možda i još postoji?) Društvo prijatelja Austro-ugarske, osnovano u skladu s uvjerenjem njegovih članova da je "stara Austrija" bila uzor istinske demokracije i oličenje pravedne države. Autor članka citira izjavu jednog, kako kaže, "od pokretača stranke", a to je bio "stolar Sergio Aita, predstavnik KP Italije u općinskoj administraciji", koji je rekao: "Ovom proslavom želimo povratiti ono recipročno povjerenje države i građana, onu ispravnost administracije, strogu pravednost sudova" (!) "koje su od blistave habsburške monarhije stvorile oblik društva mnogo bolji od današnje demokracije" /podebljao A.G./. A što danas imamo u Hrvatskoj?!!

Dobro, reći će netko – ali, kakve to veze ima s Kanadom? Za one koji su na neki način imali sreću da im je u tiskovnim i elektronskim medijima promakla informacija o Robu Brownu, gradonačelniku Toronta, evo o čemu se radi. Ta odista odurna postarija kreatura, koja se doima kao brdo mesa, najprije je najmanje dva puta bila zatečena pri kupovini droge, zatim je – taj se događaj najčešće javno prezentirao – u pijanom stanju (pored ostalog, izgleda da i loče ništa manje od Jelcina!) izbezumljen urlao i od svojih pomoćnika tražio pomoć u likvidaciji nekog političara koji mu se zamjerio – a ima toga i još. Budući da su mu više instance vlasti očito dozvolile slobodan izbor, očekivalo se da će sam podnijeti ostavku, ali on, po svemu sudeći, nije ni pomišljao na to. Štoviše, prema za sada zadnjem izvješću, čak je dobio, zajedno sa svojim bratom, dozvolu da osnuje vlastit TV-kanal, gdje će oni slični njemu (a posvuda ih je iz dana u dan sve više) moći uživati u izlaganju njegova prljavog rublja.

Što nam sve ovo pokazuje i dokazuje? Ponekad se i sam upitam ne pretjerujem li možda kada zapadnu demokraciju uspoređujem sa septičkom jamom, ali ovakvi primjeri pokazuju da tu nema ni "p" od pretjerivanja. Civilizacija u kojoj živimo odavno je prozvana "permisivnom" (što znači da u njoj svatko može raditi što ga volja – siromasima je, naravno, velikodušno dozvoljeno da crknu od gladi!), a ta permisivnost svakodnevno porima sve stravičnije razmjere. U prvim zagradama ove odrednice žalili smo se na stanje u Hrvatskoj – ali barem ovo se u njoj ne može dogoditi. Neki primjeri i kod nas i drugdje pokazuju da se "sukob interesa" ponekad pripisuje i onim političarima koji u tom pogledu nisu "ni luk jeli ni luk mirisali", pa je, primjerice, bivši njemački predsjednik Christian Wulff javno ponižen i smijenjen samo zato jer je njegov bogati prijatelj, kao prijateljsku gestu, platio njemu i njegovoj supruzi troškove vikenda koji su proveli u hotelu (vidjeti pod "Političari kao potrošna roba")... O tempora, o mores!

G

GENETSKI INŽINJERING

Namjeravao sam ovdje pisati o pojmu "ekološka katastrofa" iz Kalajićeve knjige "Smak sveta", ali sam odustao od toga, tim više što sam još krajem prošlog stoljeća o tome pisao u tjedniku "Imotska krajina", pod naslovom "'Ozonska rupa' u glavi". S druge strane, neke pojmove kojima se bavi srpski autor je jednostavno nemoguće zaobići, iz jednostavnog razloga jer su previše važni. Među njima je i "genetički inženjering" (o kojem autor ovih redova inače zna vrlo malo), pa ćemo zato citirati barem uvodni odjeljak: "Izraz 'genetički inženjering' popularni je naziv teorijskih ili praktičnih mogućnosti nauke da u laboratorijski uslovima menja sadržaje i strukture genoma. Takva mogućnost ne bi izazivala kod ljudi dramatične vizije užasnih ili velebnih perspektiva (u zavisnosti od tačke gledišta) da ne obuhvata i samog čoveka, u smislu programiranja ili determinacije njegovih psihosomatskih profila i sadržaja. U širem smislu, perspektiva 'genetičkog inženjeringa' ustvari zamašnija i efikasnija produžava jednu dugu mitsku i istorijsku tradiciju napora čoveka da volontaristički odredi oblike, kvantitete i kvalitete svojih reprodukcioničkih proizvoda..."

GEMEINSCHAFT – GESELLSCHAFT

Koja je razlika između njemačkih imenica Gemeinschaft (zajedništvo) i Gesellschaft (društvo), i zašto baš njemački izrazi – tim više što ih ovaj put nismo našli u "Spiegelu" ili bečkom "Profilu"? Na njih smo, naime, naišli u knjizi intrigantnog naslova "Zbogom, gospodine Socijalizam", koja se u hrvatskom prijevodu pojavila 2011. godine, a koju su na neki način zajedno napisali Antonio Negri, karizmatični talijanski lijevi intelektualac, i njegov prijatelj Raf Valvola Scelsi, u obliku dugačkog intervjua o vrućim političkim temama. Iako ova dvojica talijanskih autora rado rabe (kao i gotovo svi ostali) engleske izraze, ovdje su se jedini put poslužili njemačkim terminima.

Kako smo već rekli, ti izrazi znače "zajedništvo" i "društvo", a nalazimo ih i u nasvu knjige "Zajednica i društvo" (La communauté et la société) francuskog sociologa Ferdinanda Tönniesa (zanimljivo je da mu je trezime – a donekle i ime – tipično njemačko). Osnovni postulat Tönniesove knjige je određivanje razlike između "racionalne" i "organske volje", a tek danas možemo vidjeti koliko je autorova distinkcija, u knjizi napisanoj prije pola stoljeća, bila ne samo lucidna, već i proročanska.

Tönnies pojam "organske volje" objašnjava ovako: "Organska volja pripada zajednici kao spontanom kao spontanom, prisnom i neotuđenom obliku društvenosti, koji je orijentiran prema

svojoj nutarnjosti, kao toplini kućnog ognjišta... Zajednica je oblikovni instikt društvenosti, u kome još nema natruha racionalnog kalkula i rafinirane manipulacije ljudskim sudbinama... Kultura zajedništva je prostodušna i u pravom smislu 'narodna'; sjeta, romantika, srdžba i pobunasamo su izrazi osjećanja 'široke narodne duše' i njezine transcendentno-utopijske usmjerenosti protiv nepravde, nasilja i porobljavanja" (to, to nam treba!) "a isto tako i lirska personifikacija ljepote života i draži njegovih izazova..."

"Organska volja" je, dakle, prema našem autoru, svojevrsni sinonim za "zajedništvo" (Gemeinschaft), spontano emocionalni osjećaj pripadnosti određenoj zajednici i svemu što ona predstavlja, bez neprijateljskog stava prema drugim zajednicama. A što je onda "racionalna volja"? Za ovo ne trebamo citirati Tönniesa – to je ono, hélas, što danas vlada svijetom. Između ostalih zála, "racionalna volja" je i ono što je u drugom po redu od tri primjerka "Pravoslavlja" koje sam pročitao srpski svećenik Danilo Tvrdišić maestralno nazvao "bezavičajnošću", kao jednom – kako autor izričito tvrdi – od osnovnih čimbenika na kojima se zasniva EU. Izbacivši pojam zavičajnosti iz svog angliciziranog diskursa, pojam koji se – pod uvjetom da je lišen šovinističkog primitivizma – mukotrпно razvijao valjda od kamenog doba do kraja prošlog stoljeća (danas se tu i tamo mogu naći rudimentarni "ostaci ostataka" tog divnog svjetonazora u izumiranju!), današnja je zapadna demokracija uništila ne samo vlastiti zavičaj, pretvorivši ga u Konzlager (da se poslužimo nacističkom terminologijom izvjesnog "za časni EU-dom" spremnog SDP-ovca Spremića!) za siromahe i ideološke neistomišljenike, već i zavičaj onih (nakon uništenja Pokreta nesvrstanih – vidi "PN"!) koji, napuštajući svoje siromašne domove u potrazi "trbuhom za kruhom", ili se utapaju u prekrčanim brodićima nadomak talijanske luke Lampeduse ili ili povećavaju žalosnu vojsku siromaha i kriminalaca u europskim gradovima (vidjeti pod "Imigranti").

GIER IST GEIL

Otprilike baš kad sam počeo raditi na ovoj odrednici pod ovim naslovom naišao sam na članak u "Spiegelu" od pred pune tri godine, koji se upravo tako zove. Ono što kod njega posebno plijeni je slikovni uvod u članak. Naime, kad se rašire dvije stranice "Spiegela" vezane uz članak, na prvoj je prikazan svečani ručak skupine njemačkih tajkuna u raskošnoj Sali slikovitog hotela pretvorenog u luksuzni hotel, a na stranici netom do nje radnici u "trlišu" (dalmatinski izraz za radnu odjeću) nekog brodogradilišta na Sjevernom moru, koji izgubljenih pogleda zure u kameru, suočeni s neizbježnim gubitkom radnih mjesta (dakle, i u najuređenijoj zemlji u Europi radnike izbacuju na ulicu, a kod nas se, naročito zadnjih mjeseci, radna mjesta gube iz sata u sat!).

Nužno je, naravno, objasniti značenje pojma Gier ist geil. Gotovo da i netko tko ne razumije njemački lako može zaključiti da Gier označava "pohlepu, lakomost" – ali ta njemačka imenica znači i "požudu", što proširuje kontekst. Pridjev geil pak ima osnovno značenje "odvratan,

mas/t/an", ali mu je drugo značenje "puten, razbludan", što se na neki način "rimuje" (obje riječi inače imaju tri ista slova) s drugim ponuđenim značenjem ("puten/ost/"). Proizišao iz "nepodnošljive lakoće" nadmene moći onih koje je Marx s pravom nazvao "eksproprijatorima" (tj. izrabljivačima), današnji gospodari svijeta se bezočno rugaju svojim robovima (zaboravljajući onu staru mudru poslovicu "vrč ide na vodu dok se ne razbije" – ipak, ne treba čekati da se razbije slučajno – netko će morati skupiti hrabrost i tresnuti njeme o zemlju!) iščitavajući ovu maksimu kao Gier ist OK. Postoji, međutim, opet i ono "drugo značenje" – budući da je bitna sastavnica moralne permisivnosti sekularnog fundamentalizma i promiskuitet, ovaj slogan se još češće iščitava kao Gier ist sexy.

Neupitnost ovakve paradigme dokazuju, pored kulturnih TV-serija kao što su, primjerice, američka "Momci iz Madigana" (The Mad Men – zanimljivo je da se na talijanskoj TV serija prikazuje pod izvornim naslovom) ili danska "Bergen" (iako ove serije jesu kvalitetne, kulturni status stekle su apolozijom promiskuiteta, a ne samom kvalitetom: vidjeti pod "Permisivno društvo" – ali i "Kreveljenje TV-publike"!), i dva filma Olivera Stonea o Wall Streetu (sačuvao sam davni istrižak iz francuskog dnevnika Le Figaro, gdje se izričito navodi da je WallStreet ključni "sudionik u stvaranju krize u Grčkoj" /le complice de la crise grecque/), kao i najnoviji film, "Cosmopolis", kontraverznog kanadskog redatelja Davida Cronenberga ("Goli ručak", "Povijest nasilja").

Za razliku od prilično apologetskog odnosa prema kapitalizmu u navedenim Stoneovim i Cronenbergovim filmovima, većina suvremenih književnika i filmskih redatelja, ali i "gnjevnih mladih ljudi" (angry young men) među sociolozima i filozofima (u Njemačkoj se po tome posebno ističu povremeni kolumnisti "Spiegela" Richard David Precht i Dirk Kurbjuweit /koji je i uspješan književnik/, u Hrvatskoj su to nedvojbeno Srećko Horvat, Mislav Žitko i Hrvoje Jukić, a u Srbiji iznimno "vispreni" Igor Štikš), izražava u svojim filmovima, romanima i polemičkim ogleđima nedvosmisleni animozitet prema pošasti neokapitalizma. Tako danas 83-godišnji francuski redatelj Jean-Luc Godard, jedna od ikona filmskog "novog vala" (nouvelle vogue), u svom nedavno snimljenom uratku Film:Capitalisme dosljedno nastavlja na tragu svog radikalno lijevog antikapitalističkog aktivizma, u stilu tipično francuskog cinéma vérité (filma istine). Vjeran svom ranijem hermetičnom stilu pravljenja filmova, Godard će, na tragu revolucionarnih gibanja iz 1968-e godine, od početka 70-ih godina pa do danas, naročito pod utjecajem svog gotovo stalnog suradnika, deklarirano anarhističkog ljevičara (vidjeti pod "Što je ljevica danas?") Jean-Pierrea Gorina, raditi filmova uperene isključivo protiv neokapitalističkog establishmenta.

Romani koji se bave upravo tim i takvim neokapitalizmom gotovo su bezbrojni. Zato ćemo se ovdje zadovoljiti citiranjem doista nadahnutog početka i kraja kratkog prikaza koji, o romanu Johann Holtrop (to je glavni lik) 58-godišnjeg njemačkog autora Rainalda Goetza, u bečkom "Profilu" potpisuje Karin Cerny: "Ludo je vrijeme u kojem živimo. Egocentrični stil vladanja i ubitačan tempo koji ono nameće postali su zakon iznad zakona – a sve to zato da bi se neumorno poticao projekt 'vizionarskog kapitalizma'. Sadašnja ekonomska kriza samo je

posljedica bezumne egomanije divovskih razmjera... Roman Johann Holtrop, s podnaslovom 'Skica jednoga društva', dojmljivo je višeslojno djelo koje, bez obzira na književnu izvrsnost, fascinira nas i pokušajem da osvjetli stoljeće u koje smo nedavno ušli, a čije grijehe svi mi ispaštamo. Raslojavanje društva, kojemu smo i svjedoci, ali i žrtve, ide od gospodarstva, preko politike, do medija – a značajnu ulogu u tome igraju i čitave horde fiškala" (ovo se malo tko usuđuje izreći! – podsjeća me na moj ogleđ u "CAJTUNGU", pod naslovom "Razvlaštena država") "Network i korupcija su tijesno povezani, a raznorazni savjetnici zgrću na tome basnoslovno bogatstvo..."

Nismo, međutim, još završili sa citatima u ovom kontekstu. Završit ćemo, dakle, s dva kratka pisma čitatelja(-ice) iz "Spiegela". Tako Andreas Kraus u "Spiegelu" s kraja 2010. godine kaže: "Križa Eura nije samo 'križa povjerenja', već je posljedica jednog neriješivog paradoksa, a ta neriješivost proizlazi iz grješke sistema. Prije svega, zemlje EU su pritisnute i prisiljene povećati svoju kompetitivnost na tržištu, što na kraju plaćaju njihovi porezni obveznici, a u tom cilju se tiskaju milijarde oporezivog novca. Veći apsurd od ovoga ne može se ni zamisliti!" A Barbara Ruf-Ostermann početkom prethodne godine duhovito uspoređuje pokvarene bankare s plačkašima banke: "Usuđujem se reći da pljačkaši banke, ako nisu nikog ubili ili ranili, nanose manju društvenu i financijsku štetu od gramzivih bankara. Razlika je u tome što pljačkaši banke završe u zatvoru, a pokvareni bankari pobiru vrhnje dobivanjem velikih bonusa."

GOSPODO I GOSPOĐE!

Pored svih ovih odista mučnih tema koji nas posebno ovih dana tište (ovaj tekst je ukucan 26. studenog) nekome će možda izgledati i neozbiljno da smo u "Priloge..." uvrstili i pravu inflaciju tituliranja "uljudbenim" epitetima "gospodin" i gospođa". Naravno da ti epiteti ni u jednom jeziku nisu sporni, ali njihova učestalost u današnjem hrvatskom jeziku (vidjeti pod "Hrvatski staro/novi govor") doista je prevršila svaku mjeru. (A da i ne govorimo o onom ridikuloznom k.u.k. izrazu "gospodična", umjesto normalnog hrvatskoga "gospođica!) Vrag će ga znati je li to plod paničnog straha od izrazâ "drug(arica)" – ali, slovo "D" smo ionako apsolvirali, pa nećemo sad o tome!

Dakle, što fali učtivom oslovljavanju s "gospodine" i "gospođo"? Apsolutno ništa – nije li, uostalom, potpisnik ovih redova možda jedini (!) koji se sjetio da je degenerirana zapadna demokracija uništila, među toliko mnogo dobrih stvari, i ono što se nekad (kako smo vidjeli – čak i u komunizmu!) zvalo "bonton". Osim toga, kad nekad od početka gledam onaj "kokošinjac" (kako ga je doista dobro nazvao glumac Zlatko Vitez) od Hrvatskog sabora, i to od prvog saziva pa do danas, pa kad predsjedavajući počne onu svoju litaniju (Uvažene gospođe, uvažena gospodo..."), imam osjećaj da sam vremeplovom zalutao u neko davno doba i da slušam kako, recimo, ceremonijalnjak na dvoru Luja XIV najavljuje goste i gošće, uzvanike svečanog plesa u kraljevskoj palači. I tako, gospo'n vam'te, gospojo nam'te, sve pršti od te "gospoštine" –

samo ne "drugovi" i "drugarice", za Boga miloga! (Kad ćemo im već, barem velikoj većini današnjih naših političara /i to ne samo onima iz SDP-a/ zapjevati "Oj, drugovi, jel' vam žao/rastanak se primakao..." – nama, bogami, nije – jedva to čekamo!) A onda – dovoljno je najčešće destak minuta, a u vr' glave "kvarat od ure", pa da se "pogase svjetla u balkanskoj krčmi" (a, oprostite, nismo mi na Balkanu, mi smo u Europi, dio smo EU – Eno ti Unije, pa je kući vodi – našla vreća zakrpu!)

Dobro, reći će netko, ne događa li se u nekim parlamentima – naročito u nekim azijskim državama i u nekim zemljama bivšeg SSSR-a – da se političari ponekad potuku kao ulični huligani. To jest – ali, uzmimo primjer susjedne nam Italije. Gledam, naime, gotovo svako jutro, barem djelomično, talk show "Agora" na Rai tre i na neki način se divim voditeljima i gostima (slično se može reći i za gotovo sve druge političke emisije na Rai). Naravno, brojni sudionici tih emisija ne mogu se svi međusobno poznavati, ali gotovo svi se – čak i u najžešćim verbalnim konfrontacijama – prijateljski oslovljavaju s "ti". Primjerice, u diskusiji dvije mlade političarke, od kojih se jedna, sjećam se, zove Beatrice Lorenzin, ova drugi joj prijateljski uzvraća: "Scusi, Beatrice, tu m'hai interrotta. Ti prego non interrompermi – lascia mi finire..." (Oprosti, prekinula si me. Molim te, nemoj me prekidati – pusti me da završim") I u tome je razlika! Svi govore vrlo glasno, kao pravi Talijani, ponekad govore 5-6 njih istovremeno, onaj tko ne razumije jezik rekao bi da se neprestano svađaju, ali nema onog prijetvornog "persiranja" na početku (poštovani ovaj, uvažena ova...)

(Na kraju krajeva, problem zadan gornjim naslovom možda je najbolje izrazio moj prijatelj s otoka Molata, umirovljeni prodavač auto-dijelova, kad mi je u kafiću rekao: Dok su mi govorili "druže", od svoje plaće mogao sam živjeti i izdržavati ženu i dvoje djece. Sad mi svi govore "gospodine", a taj "gospodin" od svoje penzije jedva može popiti kavu" Ah, da – sad mi je palo na pamet, trebalo bi ovdje uvrstiti i naslov "Oj, drugovi, jel' vam žao...")

GOVOR MRŽNJE I SLOBODA IZRAŽAVANJA

(Budući da su ovi "Prilozi..." i dalje work in progress, ovaj smo dio stavili u zagrade s namjerom da ukažemo kako je on tek naznaka stanovitog broja odrednica koje slijede, a u kojima će se pojavljivati pojmovi i iz gornjeg naslova. Naime, u situaciji u kojoj smo suočeni sa svojevrsnim naciboljševizmom, koji epitete "govor mržnje" i "jednoulje" pripisuje isključivo ideološkim neistomišljenicima, "slobodu izražavanja" slavodobitno pripisuje sebi, a pojam "ljudska prava" ograničava na tetošenje svojih "kućnih ljubimaca" /zadnji pojam obradit ćemo u odrednici "neofeudalizam", za trezvenu prosudbu pojmova iz naslova, koje je sekularni fundamentalizam unakazio do neprepoznatljivosti, trebalo bi mnogo više prostora nego što je ovim "prilozima" predviđeno. Zato ćemo se ovim pojmovima, u mjeri u kojoj nam prostor dozvoljava, baviti u nekim odrednicama koje slijede, a posebno u jedinoj odrednici pod slovom Z – pod naslovom "Za časni EU-dom uvijek spreman Spremić.")

GRAND GUIGNOL

Prema trećem svesku "Krležine" ELZ, sam pojam guignol je "komično lice u francuskom kazalištu lutaka", a iako je, po svemu sudeći, bilo groteskno, samo po sebi nije bilo odbojno ili skandalozno. Ime Grand-Guignol nosilo je kazalište koje je 1894. u Parizu osnovao – i većinu predstava režirao - Oscar Méténier, a u njemu su se "prikazivale aktovke" (kao da su to tašne!) "s humorističkim i tragičnim sadržajem" (ELZ). Enciklopedija nastavlja da "kako je kazalište pretjeralo u postavljanju na scenu čitavog niza grozota, uskoro je pojam Grand-Guignol postao u francuskom jeziku sinonim jeze i užasa". Na Internetu su podaci također razmjerno šturi, osim degutantne činjenice da je sadržaj predstava često bio tako šokantan da su posjetitelji nerijetko padali u nesvijest ili izlazili vani povraćati (što mnoge od njih – uključujući kralja i neke druge slavne ličnosti – nije spriječavalo da i dalje dolaze). Sadržaj predstava internetska stranica opisuje kao "graphic, amoral horror", što bi najprikladnije bilo prevesti kao "naturalistički nemoralan užas".

Čemu, međutim, danas gotovo zaboravljeni pojam u "Prilozima..." Prije svega, zanimljivo je da su ga u bivšoj državi, posebno 70-ih i 80-ih godina, gotovo isključilo rabili srpski autori (Tirnanić, Ivan Negrišorac...), i to najčešće kao pridjev – "granginjolski", u smislu definicija koje nude ELZ i Wikipedia. Današnja zapadna demokracija, koja funkcionira po onoj jednostavno izraženoj formulaciji "što gore, to bolje", doista jest "granginjolska" u najdoslovnijem smislu te riječi, a amoral horror id dana u dan joj postaje osnovni sadržaj.

GRAĐANSKA NEPOSUŠNOST (neposluh)

(Uvodna napomena: Početna zamisao ove odrednice bila je da se ona proširi pojmom "građanska nepokornost", koji je pred par godina ponudio vrsni mladi filozof Žarko Paić, želeći time naglasiti da pojam "građanska neposlušnost" (danas se u Hrvatskoj gotovo isključivo rabi riječ "neposluh" – vidjeti uskoro pod "Hrvatski staro/novi govor") nedovoljno problematizira element nenasilnog otpora, koji se sve više nameće kao nužnost, e da se građanska neposlušnost ne bi definitivno raspala slijedom pasivnog prepuštanja sudbini. Od tog nauma odvratilo me saznanje da je pojam "nepokornost" antiteza pojmu "pokornost", a budući da je pokornost i političara i većine (vidjeti pod "Quantité négligéable") ostalih građana ono što zapadnu demokraciju održava na životu, odlučio sam da pojam "(ne)pokornost" obradim u sklopu odrednice "sluga pokoran!" – naslov koje dovoljno govori sam za sebe.)

Što je, dakle, "građanska neposlušnost"? Izraz je osmislio, već u naslovu svoje knjige ("civil disobedience"), američki publicist i humanist Henry David Thoreau (1817 – 1862), a doista ga nije nužno dodatno objašnjavati, jer sintagma dovoljno govori sama za sebe. Današnjem

čitatelju će biti posebno zanimljivo da je Thoreau, kao vrlo pragmatičan autor, jednostavno pozvao građane da svoj građanski neposluh izraze odbijanjem plaćanja poreza (vidjeti pod "Tax payers' Money"), shvaćajući vjerojatno već tada da neuspjeli štrajkovi (prisjetimo se da su prvomajski praznici u SAD i Europi inspirirani sjećanjem na pobunjene radnike koje je policija pobila prilikom štrajka u Chicagu) nisu pravo rješenje. Osim toga, budući da već desetljećima nitko valjda nije ni čuo za slučajeve odbijanja plaćanja poreza (danas je ovrha valjda jedini zakon koji se u Hrvatskoj sustavno provodi), vjerojatno su takvi pokušaji još u Thoreauovo doba suzbijeni efikasnom represijom vlastodržaca.

Budući da će ugrožena radnička prava biti predmetom nekih drugih odrednica, ovaj prikaz ćemo završiti "friškim" primjerom građanske neposlušnosti, povodom obilježavanja obljetnice pada Vukovara (ovaj dio teksta pisan je krajem studenog prošle godine). Naime, kako se svi dobro sjećamo, vukovarski branitelji su – iz razloga koji spadaju u jedan sasvim drukčiji kontekst – nedvosmisleno najavili "negostoljubivost" dokazano nekompetentnoj i s razlogom neomiljenoj vladajućoj garnituri. Izraz "negostoljubivost" i spremnost braniteljskih udruga da sprovedu u djelo ono što ona podrazumijeva nekima se nije svidjela, a dobronamjerniji među njima doživjeli su je kao pretjerivanje. Takvi, međutim, nisu bili u pravu – "negostoljubivost" prema onima koji su je svojim ponašanjem zaslužili jednostavno je proširenje konteksta "građanske neposlušnosti", i samim tim je, kao nenasilan izraz nezadovoljstva, sasvim pravno i moralno legitiman čin. Činjenica da je skupina branitelja na odlučan (ali nenasilan) način doslovno zabranila političarima, u rasponu od predsjednika države i vlade do zadnjeg "dežurnog" karijerista u bulumentu političkih mediokriteta koji vode državu, što je kod svih tih političara proizvelo unisoni sindrom "uvrijeđenih primadona", pokazalo je da oni ili ne znaju što je to "građanska neposlušnost" ili (što je još gore) ne žele prihvatiti taj neizbježni aksiom svake prave demokracije. A dio odgovora na gotovo retorsko pitanje zašto je tako možda će nam dati prilog koji slijedi, a zove se

"GREGOROVA" REVOLUCIJA

Više se i ne sjećam značenja tih nekoliko TV-reklama, koje radi jedna od bezbrojnih privatnih "tele-"kompanija (gdje su ona lijepa PTT-vremena, s fiksnim telefonom kao jednim od kućnih ukrasa?), a u kojima je "glavni junak" valjda ovan (sudeći po imenu koje su mu nadjenuli), ali ćemo ga u nastavku nazivati "crnom ovcom", i to u doslovnom smislu. Whatever, u jednoj od tih reklama (koja je, čini mi se, najduže trajala), pojavljuje se i riječ "revolucija", napisana velikom slovima u tri reda (REV/OLUC/IJA).

Kakva je, dakle, ta "Gregorova revolucija"? Prije svega, ne zaboravimo da naša "crna ovca" predstavlja tajkuna okruženog svojim vjernim suradnicima/-ama – okruženja koje od revolucije – kako kaže prastara uzrečica – "bježi k'o vrag od tamjana" (u hodu mi pade na pamet: možda nikom u europskoj povijesti, uključujući čak komuniste i naciste, nije tamjan tako smrdio kao

današnjoj zapadnoj demokraciji – šifra histerično "glasovanje PROTIV" u Hrvatskoj, gotovo istovremeno dok u Srbiji, očigledno imunoj na takav tip indoktrinacije, vlast provodi pomno isplanirani udar na organizirani kriminal!). Ako se sada prisjetimo i razvidne činjenice da su TV-reklame i spotovi bitne sastavnice modernog fenomena koji se zove "konzumerizam" (vidjeti pod "Kako je KONZUMERIZAM uništio Božić"), suočeni smo s intrigantnom činjenicom da je pojam "revolucija" ovdje potpuno ispražnjen od svog pravog značenja i time učinjen – kako kažu Indijanci u romanima Karla May – "neškodljivim" (vidjeti pod "Revolucija 1848. i Hrvati").

Evo, konačno, i definicije pojma "revolucija" iz šestog sveska ELZ, dovršenog pred TOČNO pola stoljeća (16. studenog 1963 – upravo na taj datum pišem ovaj koncept!). Kao i kod pojma "demokracija", u citatu smo izostavili pridjeve "socijalistički, komunistički" i dobili ovo: "REVOLUCIJA (...), sveukupnost historijskih zbivanja koja dovode do temeljne, korjenite promjene određenog društva, do smjene starog, natražnog, novim, progresivnim; prijelomno razdoblje koje je karakterizirano najčešće oružanim obaranjem preživjelog poretka i kvalitativnom izmjenom društva... Karakter i historijski smisao pojedinih revolucija određen je društvenim i materijalnim proturječnostima koje one rješavaju, njihovimbitnim socijalnim zadacima i ciljevima. Revolucije nisu stihijski procesi ... već u njima odlučnu ulogu ima svjesna djelatnost ljudi, njihova revolucionarna zrelost i spremnost da se bore za ostvarenje određenog cilja... Osnovni uvjeti revolucije nalaze se prije svega u nužnosti izmjene odnosa u proizvodnji, nužnosti koja se u samom krilu staroga društva nameće na određenom stupnju razvitka njegovih proizvodnih snaga... Jedini zbiljski pristup suvremenom zbivanju, koji omogućuje kako dopiranje do njegova korijena tako i primjereno prilaženje njemu, jest revolucionarno stajalište. Nikakva puka kontemplacija krize suvremenog svijeta, bez težnje za njegovom izmjenom, ne može pružiti oslonac za potpuno razumijevanje same te krize..." (Posljednju rečenicu, koja je danas ne samo "pitanje svih pitanja", već i pitanje opstanka izrabljivanih radnika, podebljao A. G.)